

ואם היה כתוב "וימצה", היה משמע שלא יצא ידי חובתו עד שימצה, לכן נאמר "והנשאר", ללמדנו, אם נשאר⁽²⁴⁴⁾.

ומאי ומה שסיימה התורה, "חטאת הוא", לא בא ללמדנו שהמיצוי הוא גמר ההזאה, אלא ארישא, על תחילת המקרא, דהיינו המליקה וההזאה⁽²⁴⁵⁾, הם המעכבים, הואיל והוא "חטאת".

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: אלא מעתה, גבי מנחה דכתיב [ויקרא ב פסוק ב] "וקמץ משם מלא קמצו מסלתה

ומשמנה על כל לבונתה, והקטיר הכהן את אזכרתה המזבחה אשה ריח ניחוח לה? והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי ה", האם הכי נמי נדרוש, שאם ניתותרה⁽²⁴⁶⁾, יאכלוה הכהנים, ואם לא ניתותרה, אלא שחסרו השיריים אחר הקמיצה⁽²⁴⁷⁾, אין בכך כלום⁽²⁴⁸⁾!?

וכי תימא, ואם תאמר, הכי נמי, אכן כך, אם חסרו השיריים אין בכך כלום?

והרי לא יתכן לומר כן! כי תניא, שנינו א-ט ברייתא: אמרה התורה [שם] "מסלתה

244. שיטה מקובצת.

245. כן כתבו התוס' ומוסיפים: ושאר עניני מליקה. פירוש: גם פרטי דיני מליקת חטאת העוף, כגון: "ולא יבדיל". ובפירוש המיוחד לרש"י כתב: על ההזאה.

246. גירסת הגאון יעב"ץ.

247. קושית הגמרא היא [לדעת הצאן קדשים בגירסתו במיוחד לרש"י] בדרך קל-וחומר, אם אפילו שנשאר שיריים, אלא שחסרו מעט, מעכב כמבואר לקמן בברייתא, כל שכן שאם לא נשאר כלום שמעכב. [ולקמן יבואר שאם לא נשאר שיריים כלל, גרוע יותר מחסרו במקצת].

והנה בגמרא מנחות [ט א-ב] נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש בשיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה. רבי יוחנן סובר: מקטיר הקומץ, וריש לקיש סובר: אין מקטיר הקומץ.

וכתבו התוס': מחלוקת ההיא אינה שייכת לכאן, שם נחלקו על ההקטרה, אם יקטיר אם לא, בניגוד לכאן שמדובר על היתר אכילה, ועל כך לא נחלקו, ולכל הדעות אם חסרו השיריים לא יאכלוה הכהנים. כי כך נאמר "והנותרת מן

המנחה לאהרן ולבניו".

הקשה בפירושו ב, הלא קושית הגמרא היא מפני הדמיון של "והנשאר" ל"והנותרת", וכשם שמעכב שהשיריים צריכים להיות שלמים בשעת ההקטרה ואם חסרו, פסולה המנחה, כן מעכב המיצוי, ואם לא מיצה פסול. אם כן, לרבי יוחנן הסובר שהמנחה כשרה, ובלבד שלא יאכלוה, לא הקשה רב אחא כלום. מאחר שרב הונא לא התייחס כלל להיתר אכילה, ובהחלט יתכן שאסורה באכילה, כשם שרבי יוחנן אכן סובר בשיריים שחסרו שמקטיר קומצה ובכל זאת אסורה באכילה?

ומתוך, שרבי יוחנן מודה שאם חסרו לגמרי, אינו מקטיר הקומץ כמו שאמרה שם הגמרא.

ועתה, מבואר היטיב הדמיון בין שירי מנחה לחטאת העוף שלא נשאר דם למיצוי, וכשם שבמנחה מתעכבת ההקטרה, כן בחטאת. לפיכך, מקשה רב אחא שפיר, שהמיצוי יעכב.

248. הקשו התוס': מהי קושית רב אחא, אף שרבי ישמעאל אינו דורש "והנותרת" לעיכובא, מכל מקום, נוכל לומר שאם נחסרו השיריים, פסולה, מדרשה אחרת, והיא מה שהביאה הגמרא בסמוך "מסלתה ומשמנה"? [ואף רבי

“אם נותר”, שהרי ברור שנותר. (251)

אבל, לגבי חטאת העוף, אין “והנשאר” מיותרת, כי לא ברור שנשאר, הילכך, אפשר לפרש “אם נשאר”, ימצה, ואם לא, לא.

מתיב אבוה דשמואל (ורבי אבין) לרב הונא, הסובר שמיצוי הדם אינו מעכב, מהמשנה במסכת זבחים [סד ב].

חטאת העוף טעונה הזאת הדם, ומיצוי הדם אל קיר המזבח, ואילו עולת העוף טעונה מיצוי בלבד, דהיינו, שאוחז בעוף לאחר שמלק את ראשו, וממצה את דמו על המזבח, ועבודה זאת היא במקום זריקת הדם בקרבן בהמה. ושנינו שם:

אחד חטאת העוף, ואחד עולת העוף, שמלקן ומיצה דמן, במחשבת חוץ למקומן, פסול, ואין בו ברת למי שאוכל אותה, ואם מלקן ומיצה דמן במחשבת חוץ לזמנן, פיגול,

ומשמנה על כל לבונה, והיה יכול לומר “מסלת ומשמן” (249), ומה שכתבה התורה ה”א מיותרת, הרי זה בא ללמדנו, שהקטרה תיעשה רק אם נשאר כל הסולת וכל השמן וכל הלבונה, **פרט שחטרה סלתה וכן פרט שחטרה שמנה וכן פרט שחטרה לבונה** (250), ואז היא פסולה.

וקשה, מדוע לא נדרוש “והנותרת”, אם נשאר יאכלוה, ואם לא, לא, כשם שדרשו דבי רבי ישמעאל “והנשאר”, אם נשאר?

ומתריצין: **אמרי, התם, לגבי מנחה, כתיב והנותרת קרא יתירא כתיב**, כל מה שכתבה התורה “והנותרת”, הוא מיותר [והיה די אם יאמר “ויאכלוה אהרן ובניו”], כי ודאי שנשאר שיריים, שהרי נאמר “וקמץ מלא קמצו והקטיר”, וברור שקמץ רק חלק מן המנחה —

הילכך, כיון שהיא יתירה, לא באה לדרשה

ממה שנאמר “מן המנחה”, ומשמע מנחה שלמה, פרט לחסרו שירייה, ומן הפסוק “מסלתה ומשנה” דורשים דרשה אחרת, ונראה כעין סתירה בין שתי הסוגיות? ומתריצים: הגמרא כאן לא דייקה כל כך בהתאמת הדרשות למקראות. ומתריצים עוד בשם רבינו פרץ: רק אחרי שדרשו “מסלתה ומשמנה” שתהא המנחה שלמה בשעת קמיצה, דרשו “מן המנחה” שתהא שלמה לאחר הקמיצה, ומקור הדרשה בכל אופן הוא ממה שנאמר “מסלתה ומשמנה”. ועיין בחק נתן.

251. כן פירשו תוס'. אבל המיוחס לרש"י מפרש, מפני שנאמר בתורה שני פעמים “והנותרת”, בפסוק ג ובפסוק י. וראה שם בגמרא, כמה דרשות מכמה מקראות. ואכמ"ל.

יוחנן מודה לדרשה זו לגבי היתר אכילה, כמבואר שם].

ומתריצים: כשם שנאמר “מסלתה ומשמנה” לדרשה לעיכובא, כן נאמר כאן “חטאת הוא”. ומה שרב הונא תירץ ש”חטאת הוא” מוסב על “לפני פניו” על הזאה ומליקה, נראה לו, לרב אחא, שהוא תירוץ דחוק.

ומתריצים עוד: אם אכן נדרש “והנותרת” לעיכובא [למרות שנדרש מ”מסלתה ומשמנה”], יש לומר שגם מה שאמרה התורה “והנשאר”, הוא לעיכובא, ואין לחלק ביניהם, כי הלשון שוה.

249. רש"י מנחות [כז א].

250. הקשו התוס' שם בגמרא דרשו להלכה זו

והיבין עליו ברת.

ואחד עולת העוֹף שמלקה ומיצה דמה במחשבת פיגול. וכולי.

ומדייק אבוא דשמואל: קתני מיהת, "מיצה דמן". וזה מוסב גם על חטאת העוֹף. והיות ואפשר לפגל בשעת מיצוי, מוכח שהמיצוי מעכב. כי אם המיצוי אינו מעכב, למה יהיה אפשר לפגל (252) בו.

ומתרינן: הוא, אבוא דשמואל, מותיב לה, הקשה כן, והוא עצמו, מפרק לה, מתרין:

ומה שאמרה "מיצה דמן", היינו בעולת העוֹף בלבד. ואמנם, בחטאת העוֹף אם חישוב בשעת מיצוי, לא פיגל, הואיל והמיצוי אינו מעכב.

לצדדין קתני, המשנה מתפרשת לשני צדדים. כלומר, כן פירושה: אחד חטאת העוֹף שמלקה והזה דמה במחשבת פיגול,

גופא, תנא דבי רבי ישמעאל: שאם נשאר בדם ימצה, ואם לא, לא ימצה.

ומוכח שרבי ישמעאל סובר שהמיצוי אינו מעכב.

אם מפגלין בה, רבי מאיר סובר: מפגלין בה, מפני שסובר "מפגלין בחצי מתיר", ולדעת חכמים "אין מפגלין בחצי מתיר".

וכתב הרש"ש שאם היינו מפרשים סוגיתנו אליבא דרבי מאיר, מבואר מדוע מפגלין במיצוי בלבד, על אף שהוא "חצי מתיר". אלא, כתב הרש"ש, שדוחק לומר כן.

על כן כתבו הלקוטי הלכות והמקדש דוד [זו ה], שמוכרח לומר למאן דאמר מיצוי מעכב, שההזאה והמיצוי הם שתי עבודות נפרדות ושני מתירים, כל אחד בפני עצמו, ואינן חצי מתיר.

מה שאין כן שפיכת שיירי חטאות הפנימיות היא עבודה אחת עם מתנות [זריקת] הדמים, הילכך סוברים חכמים שאין מפגלין בה בלבד, מאחר והוא חצי מתיר.

הקשה הלקוטי הלכות, שעדיין קשה. כי במסכת יומא [כד ב] מובאת ברייתא, שזר המזה דם חטאת העוֹף חייב מיתה, כדין זר העובד עבודת הכהנים. והכלל הוא: זר חייב מיתה רק אם עבד "עבודה תמה", דהיינו עבודה שאין אחריה עבודה אחרת,

אם כן, אם נאמר שהזאה ומיצוי הם שתי עבודות, יוצא מכך שההזאה אינה "עבודה

252. הקשו המנחת חינוך [מצוה קמד] והרש"ש: אף המקשן, הסובר שמה שאמרה המשנה "מיצה דמן" היינו מיצוי שלאחר הזאה בחטאת העוֹף, מודה שמיצוי הדם אינו מתיר לברו בלי ההזאה, אם כן, המיצוי הוא "חצי מתיר", והרי קיימא לן [יבואר בהמשך] "אין מפגלין בחצי מתיר". ואיך עלה על דעתו לפרש שמפגלין במיצוי בלבד? וכן הקשה החזון איש [זבחים סימן יז ס"ק ח].

ומבאר הרש"ש, שהמקשן סבר כי מה שאמרה המשנה "מיצה", כולל הזאה ומיצוי.

אבל בהמיוחס לרש"י מפרש שלדעת המקשן מפגל במיצוי בלבד, וזה לשונו "קתני מיהת מיצה דמן, אלמא דמיצוי נמי מעכב בחטאת העוֹף הואיל ומצי מפגל בו כמו בהזאה". [ועיין הערה 242 בשם שיטה לא נודע למי ופירוש א, שכתבו שהמיצוי הוא עיקר חטאת].

והנה, מבואר לעיל [הערה 238] שמשמע מהגמרא [זבחים נב א] שהמיצוי בחטאת העוֹף, דומה לשפיכת שיירים בחטאות הפנימיות. לדעת מאן דאמר שהשפיכה מעכבת. והנה, בשפיכת שיירי חטאות פנימיות נחלקו רבי מאיר וחכמים

אימתי מועלין בהם. והכלל הוא: כל קדשי הגוף מועלין בהן משעה שהוקדשו קדושת הפה עד גמר עשיית מצותן. ומשעה שנתקדשו קדושת הגוף הוכשרו ליפסל בנגיעת טבול יום ומחוסר כפורים, ובלינה, כמבואר במשנה הקודמת.

עולת העוֹף, מועלין בה משהוקדשה.

נמלקה, הוכשרה ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים, ובלינה.

מיצה דמה [מיצוי עולת העוֹף הוא במקום זריקת דם בבהמה, וכמו הזאת הדם בחטאת העוֹף. כמבואר בסוגיא הקודמת] חייבין עליה משום פיגול נותר וטמא. ומועלין בה, אף בבשרה, שהרי אינה נאכלת לכהנים, אלא עולה כליל לה' על המזבח,

ואפילו אחר שנשרפה ונעשית אפר עד שתצא לבית הדשן. "בית הדשן" הוא מקום מחוץ לעזרה, ששם הוציאו אפר קרבנות שנקטרו על המזבח. ועד הוצאת האפר למקום ההוא, לא נגמרה מצוותה, ועדיין היא "מקדשי ה'", ומועלין בה. ומכאן ואילך נעשית מצותה ויצאה מידי מעילה.

ועל כך קשה, והא תנא דבי רבי ישמעאל התם במסכת זבחים [נב א]: שיריים מעכבין.

ושם בתחילת הסוגיא סברה הגמרא שרבי ישמעאל אמר כן בחטאות הפנימיות, ששפיכת דם שירייהן אל יסוד המזבח מעכבת את הכפרה, בניגוד לדעת רבי עקיבא הסובר שאינה מעכבת.

ושם אמר רב פפא: לא נחלקו על כל שפיכת שיריי דם חטאות הפנימיות שאינן מעכבות, אלא: מיצוי דם חטאת העוֹף איכא בינייהו, בכך נחלקו, שרבי עקיבא סובר שאינו מעכב, ורבי ישמעאל סובר שמעכב. וקשה דברי רבי ישמעאל הסותרים?

ומתריצין: תרי תנאי אליבא (253) דרבי ישמעאל. אכן, הבריייתות סותרות, והם של שני תנאים. האחד שנה שרבי ישמעאל סובר שהמצוי מעכב, והשני שנה לדעת רבי ישמעאל שאינו מעכב.

מתניתין:

המשנה ממשיכה לבאר, בשאר הזבחים

מפני ששפיכת שיריים אינה מעכבת, הוי הזריקה עבודה תמה].

מפני שמבואר שם [כה א] בתוס' ישנים, שבריייתא ההיא סוברת כמאן דאמר: מיצוי מעכב — וחוזרת הקושיא, אם המיצוי היא עבודה בפני עצמה, למה חייב זר המזה מדם חטאת העוֹף?

הלקוטי הלכות אינו מתרץ.

253. גירסת השיטה מקובצת.

תמה", ולמה חייב זר מיתה עליה?

בשלמא, אם היינו סוברים שהזאה ומיצוי הן עבודה אחת, ואין אחרי עבודה אחת זו עבודה אחרת, מובן, מדוע חייב מיתה, מפני שהיא חלק מעבודה תמה. אבל אם הם שתי עבודות, קשה כנ"ל.

ואין לתרץ שהבריייתא ההיא סוברת כמאן דאמר שהמיצוי אינו מעכב, ולדבריו, ודאי שהזאה אין אחריה "עבודה", כיון שהמיצוי אינו מעכב [כשם שזריקה בכל הקרבנות היא עבודה תמה, אף שמצוה לשפוך השיריים. אלא

ובגמרא יבואר.

חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא.

פרים הנשרפין, והם פר העלם דבר של צבור, ופר כהן המשיח, ופר יום הכפורים, ו**שעירים הנשרפין**, והם שעיר יום הכפורים ושעיר עבודת כוכבים. כל אלו נקראים "נשרפים" מאחר שהם נשרפים מחוץ לעזרה, בשרן עורן ופרשן, ואין להם היתר לכהנים כלל. [ואימוריהם נקטרים על גבי המזבח]. לפי הכלל, שכל חטאת שמזין דמה בפנים ההיכל דינה לישרף מחוץ לעזרה,

ומועלין בהן, אף בבית הדשן, עד שיותך⁽²⁵⁵⁾ הבשר, נשרף ונעשה אפר, והוא גמר מצותן⁽²⁵⁶⁾.

העולה, עולת בהמה, מועלין בה משהוקדשה.

נשחטה, הוכשרה ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים, ובלינה.

מועלין בהן משהוקדשו.

משנזרק דמה, חייבין עליה משום פגול נותר וטמא. ואין מועלין בעורה⁽²⁵⁷⁾ מפני שזכו בו הכהנים, כמו שנאמר [ויקרא ז'] "עור העולה אשר הקריב, לכהן לו יהיה", משעת זריקת הדם, והיא שעת זכיית המזבח בבשר, אבל מועלין בבשר, הואיל ואין לבשר היתר לכהנים, והיא כליל לה'⁽²⁵⁸⁾, עד שהעולה

נשחטו, הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים⁽²⁵⁴⁾, ובלינה.

הוזה דמן, כמצותן, על הפרוכת ועל מזבח הזהב, ויש מהן שמזין דמן בקודש הקדשים,

גזור מלשון "תוך", רצונו לומר עד שיעשה הבשר חלול ויתהפכו חלקיו באש עד שידמה לספוג הים, והענין הזה יהיה בבשר אחר שישרף לגמרי.

וכתב התוס' יום טוב על דבריו, שכתב כן לפי שגרס "שיתוך" מלשון תוך, ואילו במסכת זבחים [סוף פרק יב] גרס "שיותך", לפיכך מפרש שם שהוא מלשון התכה והמסה בתחילת השריפה.

ומבאר, ששם הוכרח לפרש מלשון התכה בתחילת השריפה, מפני שהמשנה היא היא לדעת רבי שמעון הסובר כן, ושם בברייתא מבואר שחכמים חולקים עליו, וסוברים עד שיעשה אפר.

257. גירסת השיטה מקובצת.

258. כתבו התוס' [ד"ה אין מועלין בעורות]

254. כתבו התוס': לגבי שיהיו מותרים לאכילה, אין נפקא מינה אם נפסלו אם לא, כי בכל אופן הם נשרפים ואינם נאכלים.

ואילו לגבי אם אימוריהם נפסלו בנגיעת טבול יום, אם הם קרבנות יחיד, והם כל הנשרפין, חוץ מפר ושעיר של יום הכפורים, נפסלים להקטרה.

ואילו פר ושעיר של יום הכפורים, שהם קרבנות ציבור [הואיל וזמנן קבוע. רש"ש], ואף אם נפסלו נקטרים, ולכאורה אין נפקא מינה בפסילתם?

מכל מקום, מפני שנפסלין, נשרפים בנפרד משאר חטאות שלא נפסלו, כמבואר במסכת זבחים [קד ב].

255. גירסת השיטה מקובצת.

256. הרמב"ם בפירושו המשנה מפרש: יותך,

תצא לבית הדין, והוא גמר מצותן (259).

חטאת ואשם וזבחי שלמי צבור, והם כבשי עצרת הבאים עם שתי הלחם, מועלין בהן משהוקדשו.

נשהטו — הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים, ובלילה.

נזרק דמן, חייבין עליהן משום פיגול נותר

וטמא. ואין (260) מועלין בבשר, מפני שיש לו היתר לאכילת כהנים, ויצאו מכלל "קדשי ה'". אבל מועלין באימורייהן עד שיצאו לבית הדין.

שתי הלחם המובאים בעצרת, מועלין בהן משהוקדשו.

קרמו פניהם בתנור, (261) שהוא השלב הראשון בתחילת אפייתם, המכשירים

קדושת הגוף, ליפסל בטבול יום וכולי? והרי התנור הוא כלי שרת, וכלי שרת מקדש בהכנסה בלבד, כשם שכלי שרת מקדש את המנחה [בהמשך המשנה]?

ומתריצים: אין די בהכנסה לתנור, כי מה שכלי שרת מקדש את הנכנס בו, היינו דוקא אם בהכנסה ראוי לעשות בו את המשך העבודה, כגון: מנחה [בהמשך המשנה] שמביאה אפוייה בתוך הכלי, והכהן קומץ ממנה, אבל בהכנסה בלבד לתנור אינה ראויה להמשך העבודות עד שיקרמו פניה, ונקרא לחם. ולפי השיטה מקובצת מתריצים התוס' תירוץ נוסף, שאכן לגבי טבול יום ומחוסר כפורים, אין צורך בקרימת פנים, אלא שהמשנה אמרה כן לגבי היתר שחיטת הזבח.

התוס' מוסיפים כאן כמה דיבורים, ותמהו המפרשים, עיין רש"י וקרן אורה ולא הבינו פשר דברי התוס'.

ובחק נתן מבאר: לתוס' היה קשה עוד קושיא, והיא: כדי ליפסל בטבול יום אין צורך שיוקדש קדושת הגוף, הלא משעה שהוקדשו קדושת הפה לשם מנחה, הוי "חולין שנעשו על טהרת הקודש", ושומרם בקדושתם, וכקודש דמי, כמבואר בכמה מקומות בש"ס [עיין חולין לה ב] וממילא נפסלים בנגיעת טבול יום אף בלי שיוקדשו קדושת הגוף?

ומתריצים התוס', שהתנא של משנתנו אינו

"דמאחר שזרק דמה זכה המזבח בבשר והוי ליה "קדשי ה'".

מלשון זה מדייק התקנת עזרא, שהתוס' סוברים שהקדושה על הבשר באה משעת זריקה, ואף על גב שמועלין בבשר לפני הזריקה? צריך לומר שקדושה היא חלפה לה בשעת היתר שחיטה או היתר זריקה או היתר אכילה, ובאה קדושה חדשה על ידי הזריקה. והיא סברא מחודשת!

[ולעיל הערה 172, הובאו דברי התקנת עזרא, שחקר באימורי קדשים קלים, האם נמשך עליהם דין מעילה שלפני הזריקה, או שהוא דין מחודש].

והתוס' עצמם לא סוברים כן לקמן [י ב ד"ה הכל]. עיין שם.

259. העולה נשרפת על המזבח, וגמר מצותה היא ביציאה לבית הדין. אבל פרים ושעירים הנשרפים, מוציאים החוצה ונשרפים בחוץ, הילכך, אין גמר מצותה בהוצאה אלא בשריפתה בחוץ. תוס'.

260. גירסת השיטה מקובצת.

261. הקשו התוס': למה לי קרימת פנים בתנור, הלא התנא של משנתנו סובר שהתנור מקדש את הלחם, אם כן, בהכנסה לתנור כבר נתקדש

כשחיטה בזבח, הוכשרו ליפסל בטבול יום,

ובמחוסר כפורים, ובלינה. (262)

את זה, אם תנור מקדש, נאפה ביום טוב, כדי שלא יפסל בלינה, וזו דעת משנתנו. ולפיכך נפסל בטבול יום. ואם אינו נאפה אלא מערב יום טוב, אין התנור מקדש כלל, לא לגבי פסול לינה, ואף לא ליפסל בטבול יום.

ולדעת פירוש המיוחס לרש"י והמהר"א בשיטה מקובצת, נאפה בערב יום טוב, והתנור מקדש לגבי פסול טבול יום, אלא שאינו מקדש לגבי פסול לינה.

ונהגה, קושיא כזו מקשה הגמרא במסכת מנחות [צה ב.]. שם אמרה המשנה שאפיית שתי הלחם ולחם הפנים היא בפנים, כלומר בכלי שרת בעזרה. והקשה "אדם קשה שהוא קשה כברזל", והוא רב ששת, שאם כן, נפסל בלינה? ולדעת תוס' שם, מסקנת הגמרא היא "תברה! מי ששנה זו לא שנה זו". כלומר, מי ששנה שאפייתה בפנים, אינו יכול לסבור שאפייתה בערב יום טוב וערב שבת, ומי ששנה שאפייתן אינה דוחה שבת ויום טוב, אינו יכול לסבור שאפייתה בפנים. והיא מסקנת התוס' בסוגייתנו. וכתבו הגרי"ז [שם] והמקדש דוד [סימן ג] שדעת הרמב"ם היא כדעת המפרשים כאן, הסוברים, שהדינים אינם סותרים, אלא שלגבי פסול לינה, אין התנור מקדש. שהרי הרמב"ם פסק [פרק ח מהלכות תמידין ומוספים הלכה ז] שאפייתן בפנים, ובכל זאת פסק שאינם דוחים את השבת ויום טוב.

ומבאר המקדש דוד, על פי המבואר [בהערה הקודמת] שהתנור מקדש רק בקרימת פנים בתנור, ולא בהכנסה לכלי בלבד, מפני שכלי שרת מקדש רק כשנעשה כל הראוי לעשות בו, מוכח, שהכנסה לתנור אינו כשאר קדושת כלי שרת, אלא הגדרה חדשה של קידוש על ידי תיקון הדבר לעבודה, ובהגדרה חדשה זו של קידוש בכלי לא נאמר פסול לגבי "לינה". ועיין חזון איש [מנחות סימן כד ס"ק א].

סובר כן, וסובר ש"חולין שנעשו על טהרת הקודש לאו כקודש דמי", ודינם כחולין שאינם נפסלים בנגיעת טבול יום, עד שיוקדשו קדושת הגוף.

ונהגה החק נתן כתב כן בהשערה בעלמא. וכדבריו אכן מפורש בפירוש ב [ודבריו בכל המסכת דומים מאוד לדברי התוס'] שהיא קושיא נוספת.

262. פסול לינה בשתי הלחם

יש ספרים מובא בתוס' וכן כתב בפירוש המיוחס לרש"י שאינם גורסים "ובלינה".

וטעמם, מפני שאפיית שתי הלחם אינה דוחה שבת ויום טוב, והיו נאפות בערב יום טוב ובערב שבת, נמצא שבבוקרו של עצרת נפסלו ב"לינה", ואיך יביאום לקרבן? על כן, מוכרח לומר שאין להם פסול "לינה". [מבואר על פי הצאן קדשים].

אבל התוס' גורסים "ובלינה", וסוברים שיש להם פסול "לינה", אלא, שהתנא של משנתנו על כרחך סובר תנור מקדש, ואם תנור מקדש הרי אפייתן דוחה יום טוב ושבת ונאפות ביום טוב, כמבואר במסכת מנחות [עב ב].

והשיטה מקובצת מביא בשם מהר"א, וכן כתב רבינו גרשום, שאף הסובר שנאפה בערב יום טוב, יכול לגרוס "ובלינה", מפני שהוא סובר שנפסלים בלינה רק לאחר הגעת זמן אכילתם, ולא מן הכנסתם בתנור.

וראה בקרן אורה ושפת אמת בביאור הדבר שהתנור מקדש לענין טבול יום ומחוסר כפורים ואינו מקדש לגבי לינה. ולכאורה אינו מובן, איך התנור מקדש לחצאין? ובקונטרס אחרון בשו"ת נודע ביהודה כתב, שהיא הלכה עמומה. ועיין שם.

סיכום: לדעת התוס', שני הדינים סותרים זה

וכהקטרת קומץ המנחה, חייבין עליו משום פיגול, כלומר, אם חשב בשעת סילוק הבזיכין שהיא כקמיצת הקומץ או בשעת הולכה או בשעת הקטרה, על מנת לאכול לחם הפנים חוץ לזמנו, הריהו פיגול. וכן חייבין עליו משום נותר וטמא. ואין בו מעילה, כי אז נאכלים לכהנים.

המנחות, מנחות יחיד, מועלין בהן משהוקדשו.

קדשו בכלי, הביאה לעזרה ונתנה בכלי שרת⁽²⁶⁷⁾, הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה.

קרב הקומץ על המזבח, חייבין עליו [עליה⁽²⁶⁸⁾] משום פגול כלומר, אם בשעת קמיצה, או בשעה שנתן הקומץ לכלי שרת, או בשעה שמוליכו למזבח, או בשעה שזרקו לאישים, חישב לאכול או להקטיר ממנו חוץ לזמנו. וכן חייבים עליה משום נותר וטמא.

ואין מועלין בשיריים מפני שהם נאכלים לכהנים, אבל מועלין בקומץ עד שישרף כולו, ויצא לבית הדשן.

והוכשרו לשחוט עליהן את הזבח, כמו שאמרה התורה [ויקרא כג] "והקרבתם על הלחם שבעת כבשים" וגומר, ובקרימת פניהם בתנור הם נקראים "לחם", אבל לפני השלב הזה לא הגיע הכשר שחיטת הזבח.

נזרק דמן של כבשים, חייבין עליהן, על שתי הלחם⁽²⁶³⁾, משום פיגול, כלומר, אם חישב בשחיטת הזבח, על מנת לאכול הלחם חוץ לזמנו, נתפגל הלחם⁽²⁶⁴⁾ נותר וטמא. ואין בהן מעילה, מאחר שהם נאכלים לכהנים.

לחם הפנים, שמסדרין אותו על השולחן מדי שבת בשבתו, מועלין בו משהוקדש⁽²⁶⁵⁾.

קרב בתנור, הוכשר ליפסל בטבול יום, ובמחוסר כפורים⁽²⁶⁶⁾ ולהסדר על גבי השלחן, אך עד שלא קרב בתנור אינו נקרא "לחם", ואינו ראוי להיסדר על גבי השלחן.

קרבן הבזיכין, שני בזיכי לבונה שהיו מסודרין על שתי מערכות לחם הפנים, וכשמסלקין הלחם בשבת, מקטיר הבזיכין על מזבח החיצון. והקטרת הבזיכין מתירה את הלחם לאכילת כהנים, כזריקה בבהמה

"ובלינה", אף לדעת תוס' [לעיל הערה 262], מפני שלכולי עלמא אין אפיית לחם הפנים דוחה שבת, ונאפות מערב שבת ונאכל בשבת הבאה. ולפי המבואר [שם], לכאורה אינו נכון. שהרי התוס' כתבו [מנחות צה ב] "תברה מי ששנה זו וכולי" גם על לחם הפנים. והשיטה מקובצת מביא בשם מהר"א, שמי שגורס "ובלינה" סובר שנפסלים בלינה לאחר זמן אכילתם.

267. מבואר על פי רש"י [שבועות יא א].

268. כל המגיהים לא הגיהו כאן, וברור שצריך לגרוס "עליה" על המנחה.

263. במיוחס לרש"י כתב על הלחם. ופשוט הוא שהרי על הכבשים כבר אמרה המשנה לעיל "זבחי שלמי ציבור". ועוד, הרי המשנה מדברת כאן בענין שתי הלחם. ומה שכתבו התוס' "על הכבשים", כוונתם לומר גם על הכבשים. וכן הגיה החק נתן. או שיש לתקן בתוס', וכמו שהגיהו הרש"ש והקרבן אורה.

264. פירוש המיוחס לרש"י.

265. גירסת השיטה מקובצת.

266. כתב התפארת ישראל, כאן לא גורסים

גמרא:

בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העולה על המזבח, ושמו אצל המזבח".

אחרי⁽²⁶⁹⁾ שכהן התורם ירד, עלו כהנים לראש המזבח, וגרפו במגרפות את אפר הנשאר, לאמצע המזבח. מקום זה נקרא "תפוח" על שם צבירתו. ופעמים שהערימה שהצטברה על התפוח היתה [שיעור גוזמא] של כשלוש מאות כור.

ובזמן שרבה הדשן הורידוהו מעל המזבח, והוציאוהו אל מחוץ לירושלים, למקום הנקרא "שפך הדשן". והוא הנקרא "הוצאת הדשן".

כמו שאמרה התורה⁽²⁷⁰⁾ [שם] "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים, והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה, אל מקום טהור".

שנינו במשנתנו: ומועלין בה עד שתצא לבית הדשן.

אפר בשר עולה ואימורי כל הקרבנות, כשהן נשרפין ומתעכלין ונעשים אפר, נקרא "דשן".

כל יום היה הכהן תורם את הדשן, והוא הנקרא "תרומת הדשן". כיצד? נטל מחתת הכסף ועלה לראש המזבח, ופינה את הגחלים שלא נתאכלו היטיב לכאן ולכאן, חתה מן הגחלים והדשן שנתאכלו היטיב אל תוך המחתה, והורידו. וצברו על רצפת העזרה לצד מזרחו של כבש רחוק שלשה טפחים מן הכבש. והוא הנקרא "מקום הדשן", ושם נבלע במקומו.

כמו שאמרה התורה [ויקרא ו] "זאת תורת העולה, היא העולה על מוקדה על המזבח, כל הלילה עד הבוקר ואש המזבח תוקד בו. ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על

ומוספין הלכה יג] חקר בדין הוצאת הדשן, אם הוא מן התורה או מדרבנן. ומסיק, שאינה מצוה מצד עצמה, אלא, דמוכחים אנו להוציא את הדשן כדי לפנות מקום המערכה. ומה שאמרה התורה "והוציא את הדשן", אינו מצוה, אלא כוונת התורה לומר, שכשיוציאו את הדשן "ולבש בגדים אחרים" משום דרך ארץ, כמבואר [בהערה 273]. ומוכיח כן, ממה שלא מנו מוני המצוות למצוה זו של הוצאת הדשן. ועוד, לשיטת הרמב"ם [מובא בהערה שם] שהיו מוציאים כל יום, אם תמצא לומר שהיא מצוה מן התורה, למה אמרה המשנה [במסכת תמיד שם] שברגלים היו משאירים את התפוח מפני כבוד המזבח?

וכן מוכיח משיטת שאר הראשונים שמזמן לזמן היו מוציאים, ואם הוי מצוה מן התורה,

269. כן מבואר במשנה במסכת תמיד [תחילת פרק שני] "ראוהו אחיו שירד [תורם את הדשן שירד מן המזבח והמחתה של תרומת הדשן בידו. רש"י זכחים כ א] והם רצים ובאים מהרו וקדשו ידיהם ורגליהם מן הכיור [להוציא את הדשן שבמקום המערכה או לסלקו לתפוח שבאמצע המזבח. רש"י שם] נטלו את המגרפות ואת הצינורות ועלו לראש המזבח. החלו מעלין באפר על גב תפוח".

וכן מבואר ברמב"ם [פרק שני מהלכות תמידין ומוספין הלכה יג], וכן כתב כאן בפירוש המיוחס לרש"י.

אבל השיטה מקובצת כתב כאן בשם תוס', שתרמו את הדשן מן התפוח.

270. המשנה למלך [פרק ב מהלכות תמידין

תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן, כּוֹלֵי עֵלְמָא לֹא פְּלִיגֵי דְמוֹעֵלִין בּוּ מֵאַחַר וְעַדִּיין לֹא נַעֲשִׂית מִצּוֹתוֹ, וְעַדִּיין צָרִיךְ לְתֵרוּם הַדֶּשֶׁן, כִּי פְּלִיגֵי, בְּמָה נִחְלָקוּ? לְאַחַר תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן, כִּשְׁהַדֶּשֶׁן צָבוּר עַל הַ"תְּפוּח".
וּבְאִיזָה סִבְרָא נִחְלָקוּ,

רַב אָמַר: אֵין מוֹעֵלִין בּוּ, שֶׁהֲרִי נַעֲשִׂית מִצּוֹתוֹ בְּ"תְרוּמַת הַדֶּשֶׁן". וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: כִּיּוֹן דְּכֹתִיב [שם] בְּהוֹצֵאת הַדֶּשֶׁן "וּלְבֶשׂ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַדּוֹ וְגו' וְלְבֶשׂ בְּגָדִים אַחֲרֵיהֶם"⁽²⁷²⁾, וְהֵם בְּגָדֵי כְהוֹנָה, וְכִיּוֹן דְּצָרִיךְ לְבְּגָדֵי כְהוֹנָה⁽²⁷³⁾ לְהוֹצֵאת הַדֶּשֶׁן, מוֹכַח שֶׁבְּקִדּוּשְׁתִּיהּ

נִחְלָקוּ אִמּוּרָאִים עַד מֵתֵי מוֹעֵלִים בַּדֶּשֶׁן. לְדַעַת רַב: עַד לְ"תְרוּמַת הַדֶּשֶׁן", וְהִנְהַנָּה מִן אַפְרָה הַתְּפוּח, אַחֲרֵי הִרְמַת הַדֶּשֶׁן⁽²⁷¹⁾, — לֹא מַעַל. וְלְדַעַת רַבִּי יוֹחָנָן: מוֹעֵלִין בְּאִפְרָה עַד הוֹצֵאת הַדֶּשֶׁן אֶל מַחוּץ לְמַחֲנֶה, שֶׁאִזּוּ הוּא גַּמֵר מִצּוֹתוֹ, אִף שֶׁכֵּבֵר נִתְרַמָּה תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן.

אִיתְמַר: הִנְהַנָּה מֵאִפְרָה תְּפוּח שְׁעַל גְּבִי הַמְּזֻבָּח,

רַב אָמַר: אֵין מוֹעֵלִין בּוּ. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מוֹעֵלִין בּוּ.

הַגְּמָרָא מִפְרָשְׁתָּ: אִם נִהַנָּה מִן הַאִפְרָה לְפָנֵי

שֶׁכֵּבֵר נִתְרַמָּה [אֵלִיבָא דְרַב] וְכֵבֵר נַעֲשִׂית מִצּוֹתוֹ. [וּבִיתֵר בִּיאוּר: הֲרִי הֵהֱקֵטְרָה הַחֲדָשָׁה אֵינָה עַל אַפְרָה הַתְּפוּח, אֲלֹא עַל עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה, וְאִפְרָה הַתְּפוּח כֵּבֵר נִתְרַם. הָאִם נִאֲמַר שֶׁחַל דִּין חֲדָשׁ שֶׁל תְּרוּמָה עַל כָּל הַאִפְרָה שְׁעַל כָּל הַמְּזֻבָּח?!]. וְעוֹד, וְכִי אִם יִחְזוֹר וְיִתְרוּם מֵאִפְרָה הַתְּפוּח, יוֹעִיל לְדַשֵּׁן שְׁעַל עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה?! וְעִיין לְקַמֵּן [הַעֲרָה 281] הַמִּשְׁךְ דְּבִרְיוֹ.

272. גִּירְסַת פִּירוּשׁ הַמִּיּוּחָס לְרִשְׁ"י וְרֵאָה בְּגִלְיוֹן הַשֵּׁס"ו וּבְפִירוּשׁ ב.

273. בְּמַסַּכַת יוֹמָא [כַּג ב'] נִחְלָקוּ אִמּוּרָאִים. רַבִּי יוֹחָנָן סוֹבֵר, שֶׁלְהוֹצֵאת הַדֶּשֶׁן צָרִיךְ אַרְבַּעַה בְּגָדֵי כְהוֹנָה, וְמָה שֶׁכְּתַבְתָּה הַתּוֹרָה "בְּגָדִים אַחֲרֵיהֶם" הֵינּוּ פְחוּתִים מֵהֶם, כְּגוֹן שֶׁחֲקִי בְּגָדִים אוּ פֶשֶׁתֶן שֶׁאֵינּוּ מוֹצֵחַב וְאֵין דְּמִיהֶם יָקָרִים, שֶׁהַאִפְרָה מְלַכְלַכְתֶּם בְּנוֹשֵׂאֵם חוּץ לְמַחֲנֶה, וְגַנְאֵי הוּא לְמֶלֶךְ שִׁיחָא מִשְׁמַשׁ בְּהֵם עַל הַמְּזֻבָּח בְּעִבּוּדַת אֲכִילָה. אֲלֹא, שֶׁלְדַעַת רַבִּי אֲלִיעֶזֶר מוֹתֵרַת עִבּוּדָה זֹו בְּכַהֲנִים בְּעֵלֵי מוֹם. וְרִישׁ לְקִישׁ סוֹבֵר, שֶׁהִיא נַעֲשִׂית בְּשָׁנֵי בְּגָדֵי כְהוֹנָה, כִּתְנַת וּמְכַנְסִיִּים בְּלַבָּד. וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' [בְּשִׁטָּה מְקוֹבְצַת]: רַב הַסּוֹבֵר

אִיזָה שִׁיעוּר יֵשׁ לְדַבֵּר.

וְתַמָּה הַקֶּרֶן אֲוֹרָה, הֲרִי רַבִּי יוֹחָנָן [לְקַמֵּן] סוֹבֵר שֶׁמוֹעֵלִין אִף אַחֲרֵי הַתְּרַמָּה, עַד לְהוֹצֵאתָ שֶׁאִזּוּ נַעֲשִׂית מִצּוֹתוֹ, מוֹכַח, כִּלִּי סַפֵּק שִׁישׁ מִצּוּה דְאוֹרִיתָא בְּהוֹצֵאתָ. וְכֵן תַּמָּה הַחֲזוֹן אִישׁ [זְבַחִים סִימָן כ ס"א א].

וְכֵן מוֹכִיחַ הַתְּקַנַּת עֲזֵרָא מְדַבְרֵי הַשִּׁטָּה מְקוֹבְצַת [הַעֲרָה שם] הַמְּבַאֵר דְּבִרְי רַבִּי יוֹחָנָן, שֶׁהוּאִיל וְצָרִיךְ לְהוֹצֵאת הַדֶּשֶׁן בְּגָדֵי כְהוֹנָה מִצּוּה הִיא. וְאִף רַב אֵינּוּ חוֹלֵק עַל עֲצֵם דִּין הוֹצֵאתָ שֶׁהִיא מִצּוּה, אֲלֹא שֶׁסוֹבֵר שֶׁכִּיּוֹן שֶׁאֵין קְבִיעוּת לְהוֹצֵאתָ, אֵין מוֹעֵלִים בּוּ, כְּמַבּוּאֵר שֶׁם.

271. הַשִּׁטָּה מְקוֹבְצַת מוֹסִיף "וְקוֹדֵם שֶׁעֲשׂוּ שוֹם עִבּוּדָה וְהִקְטֵרָה מֵאוֹתוֹ יוֹם. דָּאֵם לֹא כֵן [אֲלֹא, שֶׁהַיּוֹם כֵּבֵר הַקְטִירוֹ, וּמַעֲרֹב כֵּבֵר דֶּשֶׁן חֲדָשׁ] הוּא לְפָנֵי תְרוּמַת הַדֶּשֶׁן מִן אוֹתוֹ יוֹם". כְּלוּמַר, מְדַבְרֵי מִשְׁמַע, שֶׁתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן צָרִיכָה לְהִיּוֹת דוֹקָא מֵהַדֶּשֶׁן שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם.

וּבְמִשְׁנַת רַבִּי אֶהֱרָן [סִימָן ח אוֹת ב'] מְקַשָּׁה עַל דְּבָרִים אֲלוֹ מְכַמָּה צְדָדִים, הָאִיךְ תְּחוּל קְדוּשָׁה חֲדָשָׁה לְגְבֵי דִין מַעִילָה בְּגַלְלַת הַהֱקֵטְרָה הַחֲדָשָׁה, הֲרִי כֵּבֵר פְּקַע מִן הַאִפְרָה דִּין מַעִילָה בְּתֵרוּמָה

קאי שהוא עומד בקדושתו, עד להוצאתו אל מחוץ למחנה (274).

הגמרא מביאה את משנתנו, ומשמעה כרבי יוחנן.

שאינ מועלין בו, יכול לסבור כרבי יוחנן במסכת יומא, מפני שהוא סובר, שאף על גב שלרבנן צריך כהן כשר עם ארבעת בגדי כהונה להוצאת הדשן, מכל מקום, הואיל ואינה עבודה קבועה, כי אין לה זמן קבוע, אינה עבודה חשובה לגבי דין מעילה, בכדי שימעלו בו עד לאותה הוצאה. ואילו רבי יוחנן הסובר שהיא עבודה, ועד לעבודה זו מועלין באפר, יכול לסבור כרבי לקיש שם שמספיק שני בגדי כהונה לרבי אליעזר, ומותרת ככהן בעל מום, הואיל וצריך לבגדי כהונה, מצוה היא ועד לאותה מצוה מועלין בו, ולא נקרא "נעשית מצוה".

הרמב"ם [פרק שני מהלכות תמידין ומוספין הלכה יג] שהיו מוציאים כל יום חוץ מימי שלש רגלים. ועיין במשנה למלך [שם] המאריך בשיטותיהם, ומבואר לעיל הערה 270.

274. כתב הרמב"ם [פרק שני מהלכות מעילה הלכה יד] "דשן המזבח החיצון בין קודם הרמה בין אחר הרמה, מועלין בו. ומשמע מדבריו, שמועלין בדשן אף אחרי ההוצאה לבית הדשן. ומה שלדעתו מועלין בדשן אחרי הרמת תרומתו, הוא מפני שפסק כרבי יוחנן. אבל מה שמועלין בדשן אף אחרי ההוצאה, קשה, כי גם רבי יוחנן לא אמר שמועלין אלא "עד שתצא לבית הדשן"?

ומבארים הכסף משנה והר"י קורקוס, שדברי הרמב"ם הם על פי מה שאמרה הגמרא [לקמן יא ב ועוד בכמה מקומות] שתרומת הדשן הוא דין מיוחד שאף על פי שנעשית מצותו מועלים בו. ובהמשך יבואר.

עוד כתב הרמב"ם [פרק ב מהלכות תמידין ומוספין הלכה טו] "ואף על פי שאין הוצאתו לחוץ עבודה, אין בעלי מומין מוציאים אותו.

וכשמוציאים אותו לחוץ לעיר מניחין אותו במקום שאין הרוחות מנשבות בו בחזרה ולא חזירים גורפין אותו, ולא יפזרונו שם שנאמר: ושמו, שניחננו בנחת. ואסור ליהנות בו".

והשיג עליו הראב"ד: "זה [כלומר, הפסוק "ושמו"] לא נאמר אלא על תרומת הדשן, ואין מעילה אלא בתרומת הדשן.

עוד כתב [פרק יט מהלכות פסולי המוקדשין הלכה יג] "כל הנשרפין של הקדש אפרם מותר, חוץ מדשן מזבח החיצון והפנימי ודישון המנורה. והשיג הראב"ד: הרמת הדשן.

ולכאורה דברי הרמב"ם סותרים, שבהלכות תמידין ומוספין כתב איסור הנאה בלבד "אסור ליהנות בו", ואילו בהלכות מעילה כתב "מועלין בו". והרדב"ז סובר בדעת הרמב"ם שאכן מועלין ממש, ומה שלא כתב כן בהלכות תמידין ומוספין, הוא, מפני שאינו עוסק שם בהלכות מעילה. אבל הצאן קדשים והקרן אורה נקטו בדעתו שאין איסור מעילה, אלא איסור בעלמא. על כל פנים, אף אם ננקוט כן, גם כן צריך ביאור איזה איסור יש בו, הרי כבר נעשית מצוותו?

סיכום: הראב"ד סובר: איסור מעילה הוא על תרומת הדשן בלבד. ואף אחרי הנחתה על רצפת העזרה. ואילו על הדשן אין איסור כלל אחרי ההוצאה, לדעת רבי יוחנן שהלכה כמותו.

והרמב"ם אינו מחלק בין הדשן לבין תרומת הדשן ולעולם אסור ליהנות בו, אף לאחר ההוצאה.

ועל מה שכתבו מהר"י קורקוס והכסף משנה שהרמב"ם למד כן ממה שאמרה הגמרא שלעולם אין נהנין ממנו אף שכבר נעשתה מצותו. הקשו נושאי כלי הרמב"ם, שהרי שם מדובר על תרומת הדשן, ולא על שאר הדשן. ועיין בברכת הזבח ובקרן אורה.

והוא עד שעת תרומת הדשן, שמשם ואילך הותר להוציאו.

מיתבי, הגמרא מביאה משנה להקשות על ט-ב-
 רב, ממה ששנינו במסכת זבחים [פה ב]:
 הצמר שבראשי כבשים ושער שבזקן תיישים
 והעצמות והגידים והקרניים והטלפים, בזמן
 שהם מחוברים [בבשר] יעלו [למזבח

תנן: מועלין בהן עד "שתצא לבית הדשן",
 משמע: אף לאחר תרומת הדשן, עד הוצאת
 הדשן לבית הדשן. קשיא לרב, הסובר שאין
 מועלין אחרי תרומת הדשן.

ומתריצין: אמר לך רב: אימא⁽²⁷⁵⁾ פרש את
 המשנה: מועלין בהן עד שתראה לבית
 הדשן, כלומר, עד שתהא ראויה להוצאה,

היו עבודה ממש, ועצם הישארותה שם על
 רצפת העזרה הוא חלק מעבודה זו, לפיכך על
 הדשן התרום יש חיוב מעילה ממש. וכיון שכן,
 לא בא הפסוק לומר שיש עליו דינים, אלא
 קדושת עבודה. וממילא מבואר שאין ללמוד
 ממנה לשאר הדשן, שעליו בודאי אין דין עבודה
 אחרי ההוצאה [אלא עד להוצאה לדברי רבי
 יוחנן מפני שצריך לבגדי כהונה].

סיכום: לדעת הרמב"ם, מ"ושמו" הנאמר
 בתרומת הדשן נלמד שיש "דינים" על הדשן.
 "דינים" אלו באים להורות על החפצא של הדשן
 שיש עליו "איסור" ושם "קודש". ולא בא
 להורות איסור מעילה, כיון שאין עליהם שם
 "עבודה". וכיון שכן, אין חילוק בין הדשן
 הנתרם לבין שאר הדשן, ובכולם יש איסור הנאה
 אחרי הנחתם, ואין בהם מעילה. ואילו לדעת
 הראב"ד, "ושמו" בא להורות דין "עבודה" על
 תרומת הדשן בלבד, אף אחרי הנחתה, וממילא
 יש עליה איסור מעילה ממש, ולא על שאר
 הדשן אחרי הוצאתו.

וכתב הגרי"ז [כריתות ו א] שהוא איסור
 מחודש. ועוד כתב שאין להתפלא על איסור
 קודש בלי איסור מעילה, שהרבה כמותו מצאנו,
 עיין לעיל [הערה 54 והערה 213].

ומבאר הגר"ח בחידושו, שהרמב"ם סובר,
 כיון שדרשו חכמים [פסחים כו א תמורה לד א]
 "ושמו", שיניחנו בנחת, שלא יפור, נמצא שיש
 עליה דינים אף אחר הנחתה על רצפת העזרה,
 וכיון שיש עליה "דינים", לא פקעה קדושתן
 מהן. ומכל מקום, לא נאמר בפסוק זה לשון
 "איסור", וממילא פשוט הוא שלא יחוייב
 שתהא בה מעילה. ואכן, אין בה מעילה הואיל
 וכבר נעשית מצותה, ואין בה שום "עבודה"
 לעשות. אלא, שעל חפצא של הדשן יש עליה
 "דינים", והיות וכן, הרי היא עדיין בקדושתה
 לגבי איסור הנאה. הילכך כיון שעל שאר הדשן
 יש גם כן "דינים" כגון: מקום הנחתן, לכן גם
 עליו יש איסור.

ולפי זה, מתורץ מה שהקשו הרי "ושמו"
 נאמר רק על תרומת הדשן. כי הרמב"ם סובר
 שמה שאמרה הגמרא שיש על תרומת הדשן דין
 "ושמו", אין הכוונה שיש עליה קדושה לדין
 מעילה אחרי הנחתה על רצפת העזרה, אלא דין
 הנחה עם פרטי הדין: שלא יפור וכדומה. אלא,
 שמפני שיש עליה דינים הריהי "קודש" [ולקמן
 יבואר בשם הגרי"ז], וכיון שיש עליה שם
 "קודש", אסור ליהנות ממנה. הלכך, סובר
 הרמב"ם, שגם על שאר הדשן, הואיל ויש עליו
 דינים, הריהו "קודש", ואסור ליהנות ממנו.

אבל הראב"ד סובר שדין "ושמו" נאמר על
 תרומת הדשן בלבד, ובא לומר שתרומת הדשן

275. גירסת השיטה מקובצת.